

Beste lezer,

2018 ligt achter ons en dus is ons erg druk jaar van de herdenking van het einde van de eerste wereldoorlog voorbij.

De wapens zwegen op 11.11.1918, maar tot in het kleinste dorp was het leven toen veranderd: 1919 was het jaar dat de soldaten terug naar huis mochten en ze hun verhalen konden beginnen vertellen. Het jaar dat de slachtoffers konden opgelijst worden. Het jaar dat het rouwen en het puinruimen definitief kon beginnen...

Maar omdat het vechten gestopt was, was de Groote Oorlog eigenlijk nog niet voorbij: er zouden nog jarenlang mannen van hier in uniform met de Rijnlandbezetting geconfronteerd worden.

Vanaf 2019 gaan onze tijdschriften terug in hun oude plooi vallen en proberen terug verscheiden informatie over ons erfgoed te brengen.

En we pikken de draad terug op om ook met andere onderwerpen naar buiten te gaan komen.

Zo plannen we onder meer mobiliteit historisch in z'n breedste betekenis te belichten. En zijn we ook al voorzichtig de terugblik op WO2 aan het voorbereiden.

Berla heeft vorig jaar dank zij de fenomenale inzet van z'n medewerkers er een schitterend werkjaar opzitten en het hele bestuur kan hen daarvoor alleen maar feliciteren en van harte bedanken.

En ook u, die de moeite nam om naar de realisaties te komen kijken en ons een hart onder de riem te steken.

En dat is dan het bruggetje om u te herinneren aan ons jaarlijks verzoek om ons ook dit jaar te steunen door uw lidgeld over te maken: €20 als lid of €40 als u erfgoed belangrijk vindt en ons een extra-schouderklopje wil geven. Op de volgende bladzijde kan U alle informatie daarover lezen.

Met vriendelijke groeten,

Eric Van Baelen,
ondervoorzitter

Is erfgoed ook iets dat jij belangrijk en waardevol acht? Wil je ons een steuntje in de rug geven?

Wel, kom dan ook als lid bij onze kring en help ons de waardevolle zaken van gisteren door te geven aan allen die na ons komen...

Hoe?

GEWOON LID: stort € 20 op rekening BE80.7380.4197.7477 met vermelding van jouw email of jouw postadres of nog beter:

STEUNEND LID: stort € 40 op rekening BE80.7380.4197.7477 met vermelding van jouw email of jouw postadres.

En samen zorgen we dat ons gezamenlijk verleden niet vergeten zal worden.

De Berla nieuwsbrief is een uitgave van VZW BERLA, Brusselsesteenweg 44 bus 1 - 1860 Meise O.N. 425.405.475

Bestuursleden: Hedwig Begyn, Marcel Belgrado, Jan Buyens, Herwig Cornelis, Gust De Bondt, Marc Gillisjans, Jean-Pierre Gilson, Helena Reusens, Marie-Jeanne Thaelemans, Eric Van Baelen, Stijn Van Caekenberghe, Lucianus Van Rompaey, Dirk Verbelen, Jan Verbelen.

V.U.: Jan Verbelen, Heidestraat 12 - 1861 Wolvertem. Hoofdredactie: Marc Gillisjans. Vormgeving: Eric Van Baelen. Grafisch werk: Hedwig Begyn.
erfgoedberla@live.com - www.erfgoedberla.be - rekeningnummer BE80.7380.4197.7477

Zin om het erfgoed van onze gemeenschap beter te (leren) kennen?

Met 2018 hebben we met Berla een geweldig jaar beleefd en we zijn vast van plan zo verder te doen...

Er lopen heel wat projecten, onder andere al de voorbereidingen voor ons project rond mobiliteit in de breedste zin en ondertussen blijft de "gewone" machine ook draaien: er is ons archief, de permanenties, de praatcafés, allerlei activiteiten, administratie, enz.

En dan al de zaken die soms wat onder de radar blijven: opzoeken doen, op jacht gaan naar gegevens, foto's van de huidige toestanden maken, oude foto's thuisbrengen, stukken rondragen, contacten onderhouden, ga maar door...

En dat zijn dan alleen nog maar de lopende zaken: wat is eigenlijk *jouw favoriete onderwerp* om eens onder handen te nemen? Want "erfgoed" is véél breder dan wat het op het eerste zicht lijkt... en elk nieuw interessegebied is een verrijking voor onze kennis.

Zoals vroeger al gezegd: **er bestaat geen "kleine" hulp: alle beetjes helpen** en verbeteren de situatie!

Interesse? Contacteer ons dan even op erfgoedberla@live.com

of via ons postadres **Brusselsesteenweg 44 bus 1 – 1860 Meise**
of spreek gewoon eens iemand van **onze bestuursleden** aan.

Maar je kan ons ook al een heleboel helpen door lid te worden!

Voor 2019 blijft het lidgeld net hetzelfde als de vorige jaren: **€ 20**.

Daarmee steun je ons al een heel eind en kunnen we beter zorgen dat wat hier vroeger reilde en zeilde ook voor de toekomst bewaard én gekend zal blijven. Je krijgt er een tijdschrift voor, praatcafés, activiteiten en je zorgt dat we dat ook allemaal kunnen blijven betalen.

Maar wil je ons een **bijkomend steuntje** in de rug geven?

Wel, wordt dan **steunend lid**: dat kost **€ 40**, maar betekent voor ons heel wat extra-ademruimte om voor de kennis van ons verleden te kunnen zorgen. En buiten het financiële ook een grote morele steun. En we zetten traditioneel ieder jaar ook even die steunende leden persoonlijk in de bloemetjes in onze erelijst van gulle schenkers. In 2018 waren dat bijvoorbeeld (in alfabetische volgorde):

Urbain Ameryckx; Roel Anciaux; Sonja Becq; Hedwig Begyn; Marcel Belgrado; Jan Bogaerts; Jan Buyens; Herwig Cornelis; Emiel De Boeck; Katleen De Cuyper; Lodewijk De Decker; Carl De Keersmaeker; Jan De Meuter; Willem De Ridder; Roland De Schutter ; Freddy De Wael; Jos Emmerechts; Alex Geeroms; Jean-Pierre Gilson; Roger Heyvaert; Thierry Humblet; Frans Kerremans; Willy Kerremans; Roger Moreau; Robert Nicolaes; Edithe Sacré - Van Daelen; Marie-Jeanne Thaelemans; Eric Van Baelen; Gerard Van Den Berg; Paul Van den Brande; Raphael Van den Steen; Roel Van Der Stighelen; Ann Van Dievoet; Lut Van Ransbeeck; Lucianus Van Rompaey; Walter Vandeperre; Emiel Vareman; Dirk Verbelen; Jan Verbelen; Paul V. en Sofie Willems.

Toon dus jouw hart voor erfgoed en kom er in 2019 (opnieuw) bij.

Je kan het lidgeld (mocht je dat nog niet gedaan hebben) overmaken naar onze rekening

BE80-7380-4197-7477

Met in de **mededeling** jouw **e-mail-adres** (of, indien je dat niet hebt: jouw postadres).

Met al onze dank bij voorbaat !

TENTOONSTELLING EERSTE WERELDOORLOG

Van zaterdag 10 tot en met zondag 25 november 2018 organiseerde Berla de herdenkingstentoonstelling in het Administratief Centrum van de gemeente. Met op vrijdagavond 9 november een grote openingsreceptie. Met meer dan 1.200 bezoekers kreeg die tentoonstelling behoorlijk wat weerklank en om de herinneringen aan dit alles niet te laten verloren gaan werden hiervan in ons archief 659 opnames opgeslagen.

Hierna volgt een selectie, van de opstelling van kruisen aan de ingang van het gebouw (één voor elke oorlogsdode uit de gemeente) tot de sluiting met de veiling van het originele logo.

(hierna foto's van de hand van Hedwig Begyn, Jan Buyens, Dominique Hellinckx, Sofie Müller, Eric Van Baelen, Dirk Verbelen en Willy Kerremans, waarvoor onze dank)

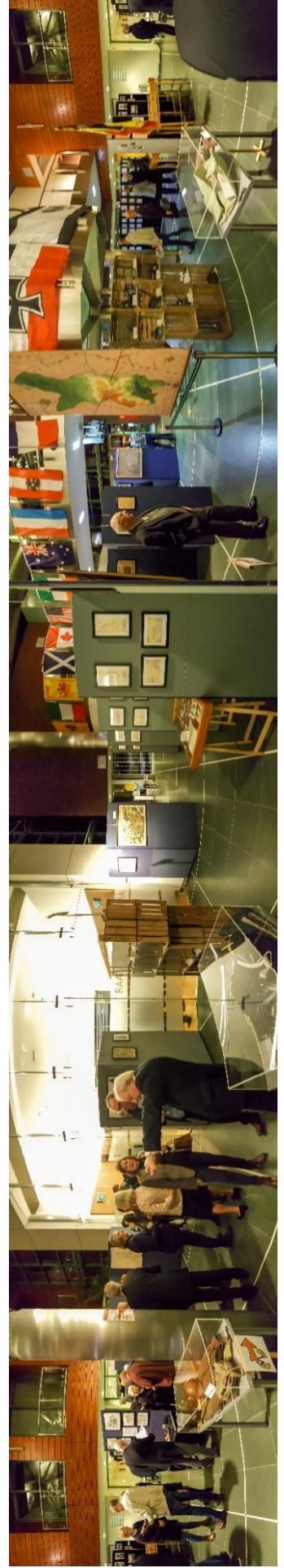
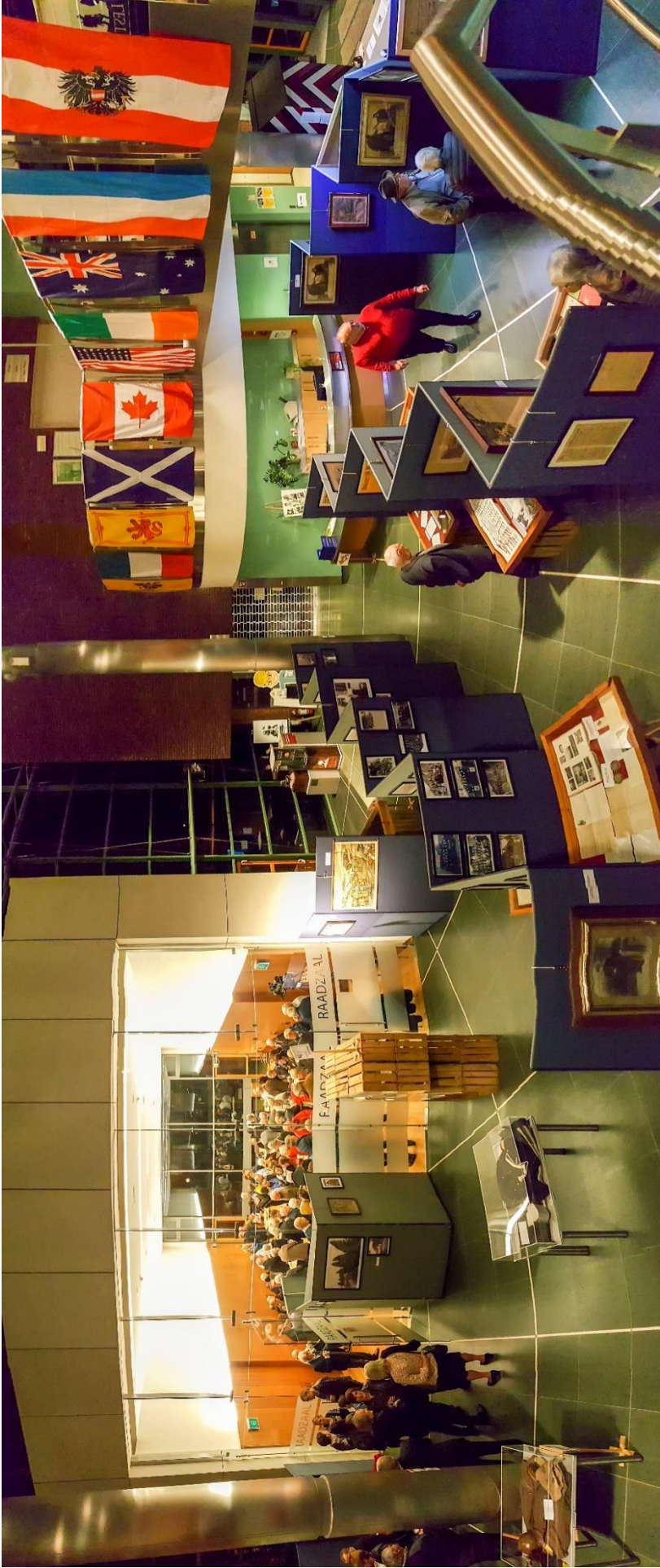

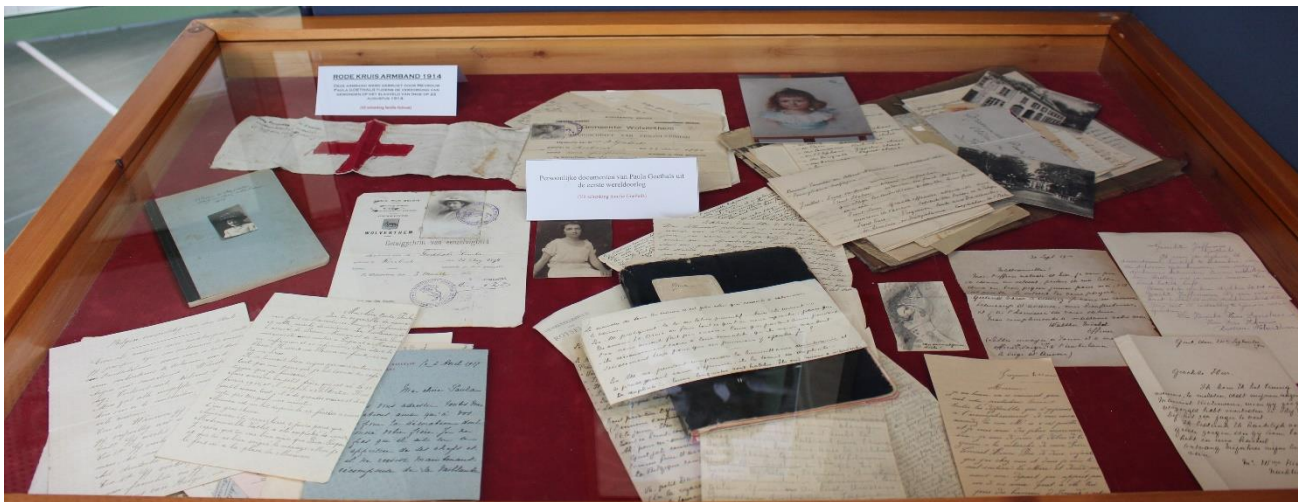
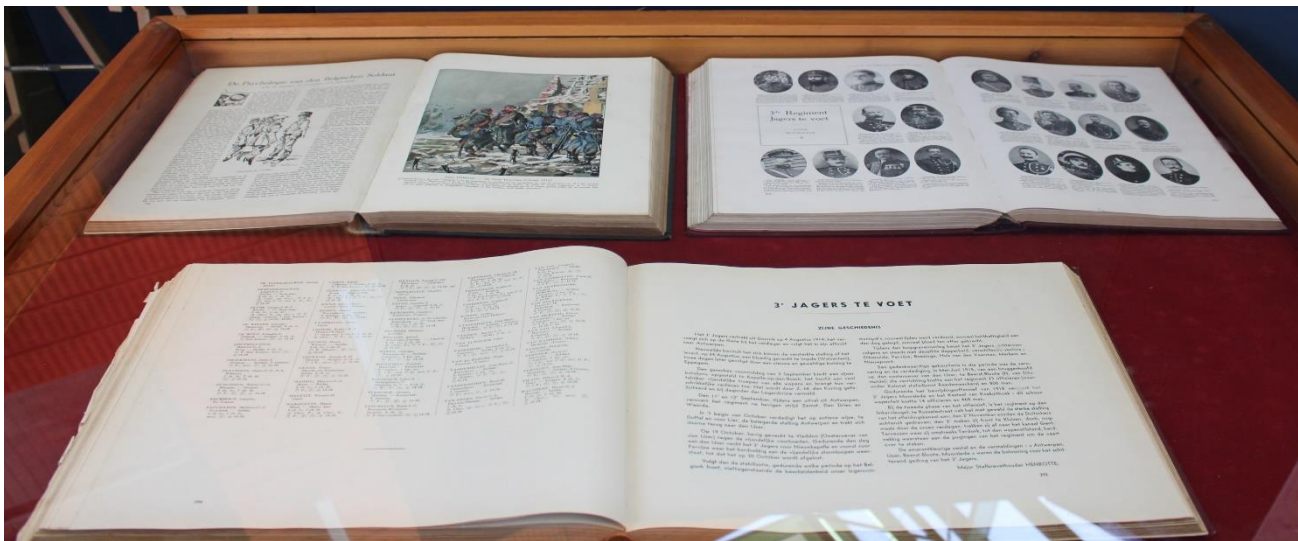

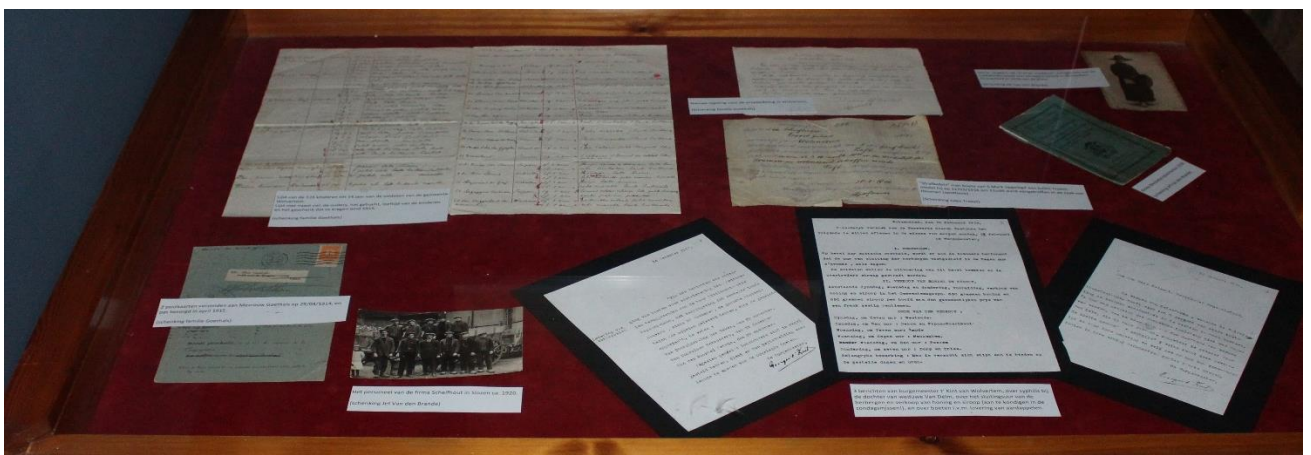

Ongetwijfeld de oudste bezoeker van de tentoonstelling: de 101-jarige Florence Emmerechts duwt de rolstoel van haar gezellin...

Berla was heel 2018 naar buiten gekomen met het logo dat Willy Kerremans (*rechts op de foto*) voor ons had ontworpen. En op de laatste avond werd dan de urne geopend waarin de bezoekers hun bod konden deponeren om het originele ontwerp hiervan te bekomen. De gelukkige winnaar was Jonathan De Valck. De opbrengst ging volledig naar een goed doel.

Deze persoonlijke notities verschenen reeds in ons tijdschrift in juni 1999 (nr. 56, blz. 3 - 7), maar worden hier ter gelegenheid van de herdenking van WO1 nogmaals hernomen.
Zijn kleinzoon José haalde ze uit het familiearchief Anne de Molina in Ossel.
Ze werden door Jef De Cuyper met enkele afbeeldingen aangevuld, waarvoor onze dank.

DE BEGINDAGEN VAN DE EERSTE WERELDOORLOG

José Anne de Molina

*Uittreksels uit de nota's van
Frans Anne de Molina (1852-
1920), vrederechter Wolvertem.*

20 augustus - Aankomst van de Duitsers in Brussel en omgeving.

In de voormiddag werden de Belgische Jagers te Paard te Wolvertem gelegerd. Rond 5 uur zijn uhlanen te Meise en Grimbergen toegekomen.

21 augustus - Heel vroeg in de morgen kanonnenverkeer op de baan van Wolvertem naar Merchtem.

Te Ossel vertellen de mensen over opeisingen te Meise en Merchtem.

24 augustus - Duitse troepen blijven doortrekken. Zij verschansen zich te Meise, waar zich de legerstaf bevindt.

's Avonds ziet men een Belgisch vliegtuig, boven Meise werd het fel beschoten met geweervuur en twee kanonschoten.

De boeren vertellen dat mensen die op het veld werken door de uhlanen worden tegengehouden, omdat ze loopgrachten in de velden willen graven, onder meer te Oppem.

Er zou tegen onze troepen te Meuzegem en Steenhuffel gevochten zijn.

25 augustus - Een Belgische tweedekker vliegt zeer hoog boven Wolvertem, er wordt niet naar geschoten.

26 augustus - Onze Jagers te Paard komen in Wolvertem toe, een Belgische tweedekker vliegt naar Brussel, men ziet een grijze "Perceval" ¹ boven Strombeek zweven.

Belgische soldaten komen te Meise aan en marcheren naar Grimbergen en Epegem, en bedreigen Brussel.

's Avonds ontwaart men in de richting van Verbrande Brug de gloed van een brand.

¹ Luchtballon, vooral voor verkenning gebruikt. Genoemd naar de uitvinder August von Parseval (1861-1942). Zijn concurrent Ferdinand von Zeppelin maakte ballonnen met een inwendig star geraamte, von Parseval leverde ballonnen zonder inwendig karkas, waardoor ze makkelijker en sneller te transporteren en inzetbaar waren.

27 augustus - Het Belgisch offensief is blijkbaar tegengehouden, minstens richting Grimbergen. De troepen hebben zich naar Breendonk teruggetrokken.

Schrikwekkende verhalen doen de ronde, zoals de dood van een Duitse prins te Meise, de brand van Epegem, het plunderen van het vredegerecht te Wolvertem.

Men vertelt dat de woning van Georges t'Kint in brand werd gestoken en dat hij na de slag van Imde aangehouden werd.

28 augustus - In de voormiddag hoort men het kanon in de richting Vilvoorde. De Belgische krijgsgevangenen zouden door de uhlanen in de Abdij van Grimbergen opgesloten zijn.

Een vluchteling uit Londerzeel vertelt dat er te Imde 41 Belgen zouden gesneuveld zijn.

29 augustus - Een sterke Duitse kolonne trekt rond 9.30 uur over Ossel naar Meise.

Rond 6 uur zijn twee tweedekkers boven Ossel gevlogen, men zou zeggen dat het Fransen zijn. Ze vlogen zeer hoog en er werd fel naar geschoten in Grimbergen, Strombeek en Brussel.

30 augustus - Aankomst van (Duitse) soldaten te Wemmel.

Een hertog van Mecklenburg is te Meise overleden.

31 augustus - In de voormiddag kanonschoten in de richting van Humbeek_

4 september - Men hoort geweer- en kanonschoten vanuit Mazenzele, langs Droeshout, Steenhuffel, Kossem, Imde, Rode tot Mechelen. Het was de aanval tegen het Belgisch front.

5 september - De Duitsers zouden gisteren door de Engelsen in Humbeek en te Dendermonde verslagen zijn.

De kanonnen van het fort van Breendonk hebben fel geschoten.

Men ziet dikke rookwolken boven Imde en Nerom, waar er gevochten werd.

8 september - Naar het schijnt zouden Imde en Kapelle-op-den-Bos op 5 of 6 september platgebrand zijn.

10 september - Groot gevecht rond Humbeek - Grimbergen.

Ondanks een sterke westenwind, hoort men zeer geweldig kanongeschut van 6.30 uur 's morgens tot 5.30 uur in de namiddag. Het begon te Imde - Humbeek en was bijzonder hevig rond het middaguur en om 3 uur richting Strombeek en achteraf naar Perk.

11 september - Het gevecht van gisteren zou volgens de eerste verhalen zeer bloedig geweest zijn.

De Duitsers zouden zich met veel verliezen teruggetrokken hebben naar Diegem en Kortenberg.

12 september - Men hoort in de nabije buurt infanteriegeschut richting Wolvertem tot 3 uur in de namiddag.

Men zegt dat er Belgische verkenners tot in Vijlst² geraakt zijn...

Men zegt ook dat er Belgische soldaten tot in Wolvertem geraakt zijn.

14-15 september - Overall worden de mannen in de kerken opgesloten.

17 september - De Duitsers hebben te Wolvertem veel burgers meegenomen om hen voorop te doen gaan.

De mensen worden geterroriseerd.

Zij [= de Duitsers] hebben Beigem en Epegem in brand gestoken,

19 september - De Duitse generaal geeft aan de inwoners het bevel om in huis te blijven, met evenwel toelating om naar Brussel te vluchten.

20 september - Twee kanon- en geweerschoten, het zou naast Wolvertem zijn.

23 september - Men hoort tien kanonschoten niet ver van hier, richting Strombeek of Meise.

Wagens met proviand rijden naar Meise.

---

² Te Brussegem, langsheen de Nieuwelaan daar. Ongeveer ter hoogte waar de baan van Oppem naar Brussegem de Bollestraat en Wolvendael kruist.

24 september - Te Wolvertem zijn alle mannelijke inwoners verplicht geweest naar het Noorden te vertrekken.

Een groot aantal huizen werd er verwoest.

25 september - De Duitsers hebben de streek ontruimd, behalve Meise, en zijn naar Strombeek vertrokken.

Te Meise worden door de Duitsers concerten gegeven.

26 september - Men vertelt dat Humbeek vernield is...

De Duitsers spreken over het begin van de belegering van Antwerpen.

Zij houden anderzijds rekening met een aanval op Meise en Relegem (door de Belgen ?).

27 september - Rond 5 uur begon hier een hevige slag, het kanongeschut duurde tot 7 uur 's avonds.

Men hoorde obussengefluit in de richting van Droeshout, Steenhuffel en Imde.

28 september - Derde dag van de slag.

Het lijkt wel of men de kanonnen van de forten van Liezele en Breendonk hoort.

29 september - Vierde dag van de aanval op Antwerpen.

Men ziet rookwolken boven Londerzeel, hoort klein geschut en geweerschoten richting Rossem.

De gewonde soldaten worden met de tram van Wolvertem weggevoerd, die de Duitsers opnieuw in bedrijf gesteld hebben.

30 september - Vijfde dag van het gevecht dat tijdens de nacht voortgezet werd.

Men zag van op de Heirbaan dorpen branden in de richting van Liezele...

Een zeer bloedig gevecht vond plaats tussen Kapelle-op-den-Bos en Humbeek, dat de Duitsers platgebrand hebben zoals Beigem, na zich bedronken te hebben.

Te Limbos hebben de Duitsers een vaste luchtballon opgelaten als observatiepost.

1 oktober - 's Nachts gevechten van Nerom tot Temse.

Het geschut van de kanonnen is gericht op de Hasseltberg.

's Namiddags hevig geschut tegen Puurs.

Men zegt dat te Merchtem en Londerzeel overal doden verspreid liggen.

3 oktober - Achtste dag van de ononderbroken slag

4 oktober - Een man uit Humbeek zegt dat daar uitgenomen het kasteel alles plat ligt.

Te Steenhuffel wordt er nog gevochten.

9 oktober - Men vertelt dat Duitse officieren te Meise zelfmoord gepleegd hebben.

Vertaling van uittreksels
uit de nota's
van vrederechter
Frans Anne de Molina (1852-
1920)

Op **21 augustus** was er te Wolvertem een enorme doorgang van Duitse troepen die alle voedingswaren opeisten met als gevolg dat de bevolking zonder eten viel.

De Duitsers gedroegen er zich als woestelingen: een zekere Hermans werd neergeschoten, een genaamde Storck liep verwondingen op.

Het gemeentehuis - vredegerecht werd zo goed als geplunderd: de meubelen werden op het plein gegooid met inbegrip van de toga van de vrederechter die aan stukken gescheurd werd.

De vandalismedaden waren even onbeschrijfelijk als veelvuldig,

Op maandag **24 augustus** werd er in Imde en Meuzegem gevochten: de "slag van Imde".

Jagers te Paard werden door de Duitsers verschalkt en met machinegeweren beschoten.

Bij de Belgische Jagers vielen er 85 doden en 200 gevangenen.

Den **25sten augustus** heeft men in Ossel - Brussegem mensen door gewerschoten uit het veld gejaagd, doch gelukkig zonder iemand te treffen (Pastoor Buurmans).

Op **26 augustus** werd in Epegem gevochten, meerdere huizen vielen er de prooi van de vlammen, waarvan in de avond tot in Ossel de gloed kon waargenomen worden ³.

Van **25 tot 27 augustus** gebeurde inderdaad de eerste uitval van het Belgisch leger uit Antwerpen en werd er op de vaart tussen Mechelen en Brussel gevochten. Belgische soldaten komen te Humbeek aan waar zij tegen de Duitsers vochten en op 26 augustus komen de Belgen ook naar Epegem, aan de Verbrande Brug. Er wordt voornamelijk te Elewijt gevochten.

Op zaterdag **29 augustus** kwamen er in Ossel allerhande Duitse troepen in de richting van Meise voorbij: een grote vlag, de oversten in een paardenkoets gezeten, verkenners per fiets, met stafkaarten.

Op **10 september** was er een nieuwe uitval van de Belgen. Hun voorposten konden tot Merchtem, boven Wolvertem, voorbij Epegem, Weerde en Elewijt geraken ⁴.

De paarden van de burgemeester werden op **11 september** 's nachts meegenomen, enkel de veulens bleven nog over. Twee jongens uit Meise die op hun veld werkten waren hier met de Duitsers meegekomen, die hen verplicht hadden hen tot hier te begeleiden.

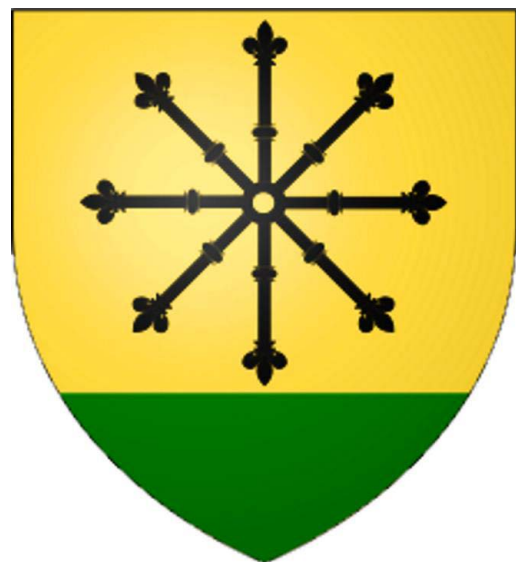
Op zaterdag **12 september** hebben Belgische troepen de Duitse posities in Rode, Eversem, Humbeek aangevallen en er werden branden gesticht.

De molen Van Daelem te Wolvertem brandde die dag af.

Op **13 september** werden de kerken van Humbeek, Beigem en Nieuwenrode evenals een zeker aantal huizen te Humbeek systematisch platgebrand. In Oppem, zoals in Wolvertem, werden alle mannen weggevoerd.

Op **7 oktober** waren er 35 nog niet teruggekeerd. De griffier en de klerk-griffier van het vredegerecht waren niet te vinden, evenmin als de oude heren Van Zeebroeck en Van Cauwelaert. Zij waren weg naar een onbekende bestemming. Antwerpen was die dag gevallen en het kanon liet zich niet meer horen.

De **volgende dagen** trokken Duitse artillerie, cavalerie en ravitaillering langs Ossel en Brussegem voorbij. De kerk van Nieuwenrode had ook gebrand, vertelde een zekere Goossens, die gedurende zeven dagen te Meise op een zolder opgesloten was en vanwaar hij de brand gezien had.

Wapen van de familie Anne de Molina.

³ Op dinsdag 25 augustus werd slag geleverd te Zemst en te Hofstade en 's anderendaags te Hombeek. Kapelle-op-den-Bos werd die dag bijna "gans in de asse gelegd" (zie Eigen Schoon en de Brabander, 1996).

⁴ Generaal GALET – "S.M. le Roi Albert commandant en chef en 1914" - schets nr 3: "Les sorties d'Anvers - Situation des troupes le 10 septembre 1914 à 17 heures."

EEN ONBEKENDE BRIEF OVER DE SLAG BIJ IMDE

Willem De Ridder
Marc Gillisjans
Eric Van Baelen

Over wat er zich die 24ste augustus 1914 in en nabij Imde afspeelde bestaan enkele officiële rapporten, een aantal mondelinge overleveringen (die jammer genoeg doorheen de tijd vervagen en vaak verloren dreigen te gaan), en ook enkele neergeschreven teksten van mensen die het allemaal zelf meemaakten.

Maar die laatste soort documenten zijn eigenlijk schaars... en als er dan zo na meer dan 100 jaar een tot nog toe onbekend stuk terug opduikt, loont het zeker de moeite die inhoud veilig te stellen door die te publiceren in een letterlijke transcriptie. Bij deze dus.

Tijdens onze tentoonstelling rond WO1 bracht Lea Marivoet, deze brief uit 1915 (acht velletjes, op ruitjespapier, in het begin met de pen geschreven en later in potlood afgemaakt) binnen.

En opeens lazen we daarin een getuigenis van wat een jongeman uit Rossem, ene Jean Claessens, over die dag aan zijn broer wou vertellen. Het relaas werd zo'n acht maanden na de feiten geschreven toen alles nog vers in het geheugen moet gezeten hebben...

De auteur is Jan Baptist Claessens (Wolvertem 20.04.1894 – Londerzeel 12.11.1954, zoon van Jan Claessens en Rosalie Adriaensens), gehuwd met Mathilda Verhelst. Hij was soldaat bij het 2de Carabiniers-cyclisten.

De bestemming was één van zijn halfbroers: Pierre François Marivoet (*Wolvertem 12.03.1883, zoon van Charles Louis Marivoet en Rosalie Adriaensens), zelf gehuwd met Louisa Wauters. Deze z'n afstammeling bezorgde ons de brief.

Paris le 16.5.15
Lieve Broeder

Ik heb u een brief ontvingen waer-
in ik verneem aldat met u nog alles goed gaat
ook broeder met ons is het nog hetzelfde
Nu broeder ge schijft mij dat al die vorige
brieven niet ontvingt dat is aardig van
mijst ik zijn alles alrege goed geschreven
heb maar nu zal ik hem nog eens schrijven
met wat men inleg nog als hij het gaarne
lijft Broeder ik vindt het aardig dat
gij nooit zegt in welke stede wij moeten
afstoppen indien we zouden kunnen komen
want Kuchan ligt op de kaart niet en
we warden weten wij niet waer we zouden
moeten afstoppen of ons had het ook ge
vraagd zegt hij in zelf schrijft het ook
niet maar het zal toch misshien niet
kunnen zijn maar in alle geval we gaan
het toch eens vragen ge kunt het toch
soms niet weten

Ik heb uwen brief ontvangen waar-
in ik verneem alsdat met u nog alles goed gaat
ook broeder met ons is het nog hetzelfde

Nu broeder ge schrijft mij dat Noo ¹ mijne
brieven niet ontvangt dat is aardig ver-
mits ik zijn adres altijd goed geschreven
heb maar nu zal ik hem nog eens schrijven
met wat meer uitleg nog als hij het gaarne
heeft Broeder ik vindt het aardig dat
gij nooit zegt in welke statie wij moeten
afstappen indien we zouden kunnen komen
want Kachand ² ligt op den kant niet en
zoodus weten wij niet waar we zouden
moeten afstappen Fons had het ook ge-
vraagd zegt hij en Jef schrijft het ook
niet maar het zal toch misschien niet
kunnen zijn maar in alle geval we gaan
het toch eens vragen ge kunt het toch
soms niet weten

Nu lieve broeder schrijft ge mij nog om wat
meer uitleg Nu ge weet ook wel dat in Impde
ne slag geweest is toen was het daar ook
zoo nog al een spel dan stonden de belgische
kanonnen juist aan Jean van Louis Van Assche
zijn huis en vandaar schoten ze dan op Impde
Geheel Rossem was toen bijna weg bij ons
waren ze ook allen weg uitgenomen ik moeder
en Selin ³ waren tot in Malderen geloopt
maar die kwamen toch s avonds terug maar
Jef die was voort geloopt, met den broeder
van uwe vrouw Joanes en die hebben dan
in Malderen geslapen die ben ⁴ s anderdaags
afgekomen ook vader was s anderdaags
thuis die was tot Moezeke ⁵ gegaan Nu
als die slag gedaan was rond 4 ½ uer in
den namiddag ben ik seffens naar den couter
gelopen om dat eens te gaan af te kijken maar
daar heb ik ook zoo nog iets gezien ik was
er een van de eerste bijna al de gekwetsten

¹ Afkorting voor ene Benoit: ofwel “*Noo van Schaille*”
(= Benoit Van Opstal), ofwel Benoit Meskens.

² = ? – mogelijk wordt Cadzand (NL) bedoeld.

³ = Céline / Celestine.

⁴ Zijn.

⁵ Waarschijnlijk = Moerzeke.

⁶ Klooster en meisjesschool H. Calasanz in de Kleinen
Dries, nu de parochiezaal.

⁷ = aangrijpend, schrikbarend.

⁸ = chance = geluk.

⁹ Het precieze aantal slachtoffers aan Duitse zijde in
Imde is niet bekend, maar dit cijfer van 300 lijkt nu wel

leefden nog maar zoo een gehuil en gekerm
dat had ik nog nooit gehoord er lagen er
daar rond de 70 belgen wij begonnen dan
seffens de gekwetsten weg te dragen en te
verbinden zooveel we konden ik en Frans
Biessemans die was ook bij mij en hebben hun
dan tot Rossem in het klooster ⁶ gedragen
er zijn er nog verschillende onderweg gestorven
als wij ze weg droegen maar dat is toch
eenlijk ⁷ om te zien in den eerste konden wij bijna
niet aan werken omdat ze zoo schreeuwden
maar op het laatste ging het nog al goed
we waren er al bijna doctors nu toen heeft
Rossem schaans ⁸ gehad alsdat de Duitschers
er geene kannonnen hadden want anders
had geheel de parochie plat geweest
juist toen de slag gedaan was kwamen
ze er met 98 zware aangereden hadden die
hun werk eens moeten maken ze kwamen er
mede van Waelhem het was den 24 Augustus
ge zult het misschien weten

De Duitschers hadden er daar 300 dode ⁹
maar daar waren er weinige van te zien dat
schild ¹⁰ toch wel veel dat ze er meerder hadden
als de belgen nu die zouden er nog minder
gehad hebben maar ze waren te ver gegaan
tot op de Berg af tegen Impde ¹¹ en konden
het daar niet houden vermits de Duitschen
in de bosschen ¹² lagen ze trokken terug en toen
hebben ze op hun eigen volk met het canon
geschoten wreed he als ne mensch van zijn
eigen volk moet kapot geschoten worden

S Anderdaags hebben ze dan de gekwetste
weg gehaald maar nu darf ¹³ er in Rossem
niemand blijven maar wij hadden toch weer
niet weg geweest en dan waren ze kwaad op
ons zooals den dich ¹⁴ en Goossens we zouden
moeten doen hebben gelijk zij maar zij gaan
lopen en wij werken op t veld ge kunt
weten dat dat hier niet ging hun woord
was altijd ze zullen wel gepakt of dood
geschoten worden

heel fel overdreven... of verwees de schrijver hier naar
de gevechten in Walem?

¹⁰ = scheelt.

¹¹ Dus de zuid-oostkant van de kouter.

¹² De bossen rond het kasteel, ten zuiden van het dorp
Imde en net ten oosten van de Barbierstraat.

¹³ = durfde.

¹⁴ “Den Disj” was de roepnaam van een bestaande
dorpsfiguur, maar zijn officiële naam konden we niet
meer achterhalen...

En als we dan in 't veld waren en de Duitsers kwamen bij ons om inlichtingen over de Belgen dan lagen ze op loer en dan hadden ze al zinnen [?] dan dachten ze nu moeten ze mede maar het lukte hun geneens we kwamen er altijd goed vandoor ge kunt weten hoe kwaad ze waren ons land gezaaid en de pattaten uit en het hun nog allemaal staan dat was hier een gezaag

Toch heb ik en Jef nog al dikwijls moeten lopen in 't veld ook als de patrouilles op een schoten dan was het toch niet goed ook

Nu hebt ge den brief gehad waarin ik u laten weten heb wie ze daar zoo dood geschoten hebben het was Joanes De Smeet¹⁵ van tegen ons Frans de mandemaker zijne vrouw¹⁶ Jef Smedt¹⁷ van Meuseghem en Jozef Herman¹⁸ en Van Steen¹⁹ uit den boschkant hebben ze dan later ook nog geschoten werd

Jef dat al heeft Fons het al geschreven

Joanes De Smedt²⁰ was het eerste slachtoffer van Rossem dat is toch erg om een manier maar hij is op zeker manier toch gelukkig want wat moest hij gaan beginnen nu voorts kwamen er alle dagen die mannen van den Hoek en van ons daar bij Louis Potlood op eene hooi mijt slapen ze durven in hun bed niet slapen maar wij sliepen er toch alle nachten en dan waren ze wederom kwaad ja en sliepen daar allemaal uitgenomen wij en den boer nu nog iets als we gingen vluchten den 28 September was Schopen te Sikkers²¹ in den put gevallen en had hem zeer²² gedaan dan moest hij gaan vluchten en was daar op den schelt²³ gekropen en was door een gat in den stal gevallen daar had hij bijna een uur moeten liggen dat hij niet op kon van de pijn en dan werd er later nog altijd mede gelachen dat is nog het ergste

te Potloots waren er wel 15 overal ingekropen en Leeken en wijs van kikkens was ook in een put gekropen over eene groote mijt en moesten er 2 dagen blijven zitten omdat de Duitsers er zoolang bleven de andere lagen ook op den schelft nu Tierens die hadden ook een put en waren er ook ingekropen juist onder eenen appelaar nu de Duitsers kropen op de boomen en er viel juist eenen bij Tierens in de put die van den boom viel ge kunt weten hoe die hem verschrikte en Tierens zeker en later konden wij er hem mede storen met te zeggen dat zijn fort gevallen was forten hadden ze bijna hier alleman in 't dorp waren er dat waren omtrent zalen met banken in daar kon wel 50 man in en het minste dat ze hoorde alleman recht De put in maar het was er toch goed in ook zulle

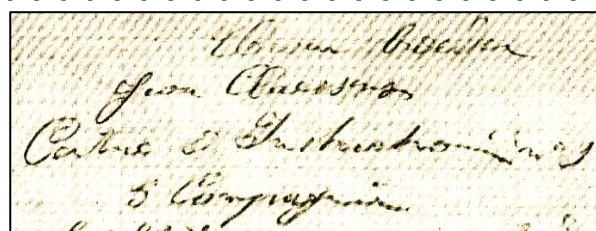
Ik heb thuis gezegd dat ze den onzen moesten laten tot na den oorlog daar konden ze u ook bijna niet in vinden of ge moest het weten

Nu ga ik uit scheiden want ne mensch zou daarom moeten bijeen komen om dat allemaal goed kunnen uit te leggen

Daarmede sluit ik mijnen brief en denk toch van nog een klein antwoord²⁴ te mogen verwachten en als we kunnen komen zal ik het u nog laten weten wanneer

Uwen broeder
Jean Claessens
Centre d Instruction n° 9
5 Compagnie

van huis heb ik nog geen nieuws gehad sedert ik het laten weten heb

A photograph of a handwritten signature in cursive script. The text is written on aged, slightly textured paper. The signature reads: 'Uwen Broeder', 'Jean Claessens', 'Centre d Instruction n° 9', '5 Compagnie'. There are some faint, illegible markings at the bottom of the signature.

¹⁵ Jan Baptist De Smedt 1863-1914.

¹⁶ Virginie De Smedt 1870-1914 (x Frans Puttemans), zij woonde eigenlijk "Over De Beek" in Steenhuffel. Deze moeder van 8 kinderen werd op 21.09.1914 door het raam van haar keuken door een Duitse kogel in de rug getroffen en overleed de volgende dag.

¹⁷ Henricus Josephus De Smedt 1842-1914.

¹⁸ Josephus Henricus Hermans 1878-1914.

¹⁹ Petrus Joannes Van Der Steen 1859-1914.

²⁰ Persoon idem aan voetnoot 13.

²¹ "Sikkers": een klein café in de velden op de Groten Dries (familie De Bondt).

²² = pijn.

²³ = schelft: een (kruip-)zolder boven een stal, meestal gebruikt om hooi te bewaren.

²⁴ = antwoord.

NIEUWE FOTO'S PAUL DUTRIEUX

Door de vroeger verschenen artikels rond Paul Dutrieux brachten enkele mensen nog foto's binnen die interessante documentatie zijn bij deze man (1897-1988) die z'n relaas als sergeant tijdens de slag bij Imde neerschreef.

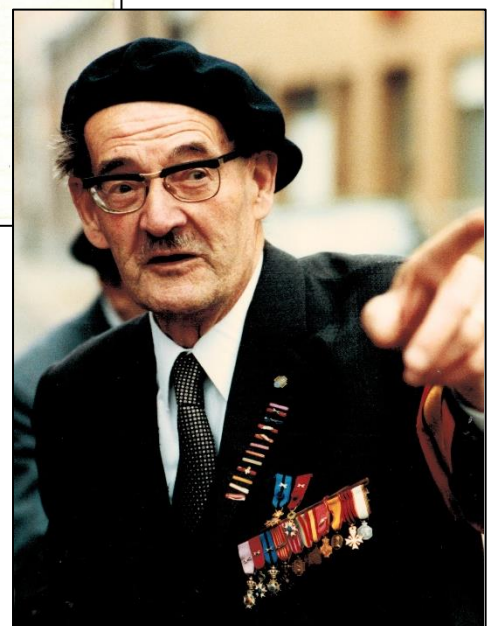
Leo Van den Elsen bezorgde ons een foto (dd. 25.08.1968) waarop Paul Dutrieux op de achterkant nog schreef dat het precies op deze plaats (= de duiker met het monument aan de Kam) was dat hij toen gewond raakte.

Zijn familie bevestigde ons nadien dat die twee kinderen naast hem zijn eigen kleinkinderen waren.

Cette stèle se trouve à l'
endroit précis où je me trou-
vais le 24 août 1914 au
moment où j'ai été blessé.

Jef De Cuyper bezorgde ons een foto die hij zelf nam tijdens de herdenking van 26.08.1984 waar Dutrieux op z'n 87ste blijkbaar nog heel actief aan deelnam...

De Meisenaar Jean Vandiest (° *Elsene* 05.12.1921 + *Jette* 23.08.2011) publiceerde tientallen jaren geleden verschillende artikels over het dorp en z'n inwoners.

Deze teksten, die hij meestal voor de seniorenvereniging Katholieke Bond van Gepensioneerden (later de OKRA) schreef, werden achteraf in bundeltjes heruitgegeven (echter telkens zonder jaartal of uitgever).

Eén zo'n bundel handelt over de eerste wereldoorlog en daaruit halen we het inleidende deel dat het begin van het conflict in het dorp beschrijft.

VADERS OORLOG

NAAR WAAR GEBEURDE VERHALEN UIT DE EERSTE WERELDOORLOG 1914-1918, DESTIJD DOOR MIJN VADER FRANS VANDIEST VERTELD

Jean Vandiest

Net als de voorbije dagen was 4 augustus 1914 bloedheet. De zon stond reeds hoog aan de oostelijke horizon, de landwerklieden trokken met het alaam op de schouders veldwaarts om de rijpe oogst te pikken. Anderen, die hun brood in Brussel verdienden, stapten in groepjes te voet richting hoofdstad.

Er werd druk gepraat over de dreigende oorlog. In de dagbladen stond geschreven dat koning Albert I het voorstel van de Duitse keizer, vrije doorgang naar Frankrijk te verlenen, had afgewezen. De regering en de ganse Belgische bevolking stond volledig achter dit besluit.

De volgende nacht echter luidden de klokken over Meise. Groepjes mensen verzamelden zich op straat. Men begaf zich naar het gemeentehuis waar men te horen kreeg dat, gezien de weigering van de vorst, Duitsland ons de oorlog had verklaard.

Men vroeg de bevolking de kalmte te bewaren en vooral de Duitsers, mochten die in het dorp belanden, niet te provoceren. Alle vuurwapens moesten dadelijk worden ingeleverd.

Tien klassen van dienstplichtigen werden opgeroepen die zich de volgende ochtend in de respectievelijke kazernes moesten melden. De veldwachter kreeg de taak de oproepingspapieren naar de diverse gehuchten te verzenden.

Tijdens die nacht hadden de Duitsers de gordel van 12 forten rond Luik bereikt en begonnen de stad te belegeren. Er werd hevig gevochten.

Mijn vader ¹, die zijn militaire dienst na twee jaar soldaat in 1910, had beëindigd, kreeg het bevel zijn eenheid in de Sint-Annastraat in Laken te vervoegen. Van daaruit ging het met de trein naar Milmort, een voorstad van Luik.

In verschillende Brusselse stations was het een echte chaos: bevelen werden geroepen, voorschriften afgelezen, treinwagons werden volgepropt met zingende soldaten. Men was in de veronderstelling dat het voor niet lang zou zijn en men weldra weer naar huis zou keren.

Helaas... de vrolijke stemming sloeg snel om, de trein moest reeds op een twintigtal kilometers van de stad Luik stoppen vanwaar het bulderen van de Duitse artillerie zeer duidelijk hoorbaar was.

Luik stond reeds gedeeltelijk in brand. De forten van Visé, Batice en Grasse-Hollogne waren reeds ingenomen en verschillende regimenten bliezen de aftocht.

Als een ware pletrol raasde de Duitse opmars verder naar het westen toe, richting Antwerpen. Van tegenstand bieden was op sommige plaatsen zelfs geen sprake, men moest meer en meer terrein afstaan en terug trachten te verzamelen.

Op sommige plaatsen hield men heldhaftig stand, dit was het geval in Halen bij de stad Diest waar de «*slag der Zilveren Helmen*» op 10 augustus werd gestreden en de Duitsers enorme verliezen leden.

---

¹ Dit betreft dus Frans Vandiest, (°Meise 17.03.1887 +Meise 07.08.1953), hij huwde Adelia Celestina Van Liefveringe.

Het is tijdens deze veldslag dat de Wolvertemse soldaat, Frans De Conink, het leven liet. Hij werd er later op het militaire kerkhof begraven. Verschillende Belgische soldaten uit de omgeving zijn daar gesneuveld.

Ook in Meise zouden grote oorlogsfeiten plaats vinden, soms met goede afloop soms ook niet. Mijn grootmoeder heeft mij vaak volgende verhalen verteld...

Eind augustus. Ze was alleen thuis toen er op de achterdeur werd geklopt.

Een Belgische soldaat, tot aan de tanden gewapend, stond in het deurgat. Hij vroeg om binnen even te mogen uitrusten. Grootmoeder is heel verwonderd een Belgisch soldaat te zien want in het centrum vertoeven vijandige legers. Ze biedt hem iets te drinken aan, een aanbod dat hij niet afslaat.

Na wat te hebben uitgerust vraagt hij of de kust veilig is en dan sluipt de rosharige soldaat gehurkt het huis uit door het met hagen afgesloten veld van de familie Van Dievoet tot aan de in aanbouw zijnde Nieuwelaan waar hopen kasseistenen, aarde en zavel liggen opgestapeld. De werken werden door het oorlogsgebeuren stilgelegd.

Verborgen tussen al deze bouwmaterialen wacht de soldaat rustig af, het geweer in de aanslag, tot er in de verder gelegen Tronkstraat, drie Duitse officieren, hoog in rang en te paard komen aangereden. Het is duidelijk dat de soldaat hiervan op de hoogte moet zijn geweest.

Hij vuurt driemaal en treft één van de ruiters die kreunend van het paard valt. Het paard slaat op hol, en de twee andere officieren kiezen het hazenpad.

De soldaat verlaat zijn schuilplaats, kruipt tot bij zijn slachtoffer en laat hem uit zijn veldfles drinken. Hij spreekt tot hem de zeer belangrijke zin : «*Ich bin ein Militär und ich habe geschossen. Ich bin kein Zivil*».

Dan maakt hij zich snel uit de voeten.

De twee gevluchte Duitsers hebben ondertussen versterking gehaald en alarm geslagen. De gewonde wordt naar de toenmalige meisjesschool gedragen, thans ons ledenlokaal ², waar hij in de coma valt.

De Duitsers zijn woedend want de gewonde is namelijk een Prins, een hoge bevelhebber met

name «*Prinz Wilhem zu Schoenaich - Carolath*», majoor van het 3de Reserveregiment Ulanen.

Meise zou een zware prijs betalen. Vaten petroleum worden aangevoerd, de mensen uit hun huizen gedreven, en was het niet dat de gewonde tot bewustzijn kwam en de kans kreeg te verklaren dat niet de dorpsbewoners maar een soldaat hun had beschoten, dat was meer dan de helft van Meise in de vlammen opgegaan.

Met tegenzin werd de wraakactie afgeblazen maar de Duitsers toch op wraak belust, vonden een slachtoffer in de persoon van de landbouwer Hendrik Moerenhout uit Limbos. Op dat ogenblik is hij met zijn zoontje op de arm in het centrum van Meise waar hij door een Ulaan wordt tegenhouden. De man begreep niet wat hem in het Duits werd gevraagd en loopt daarom gewoon verder de huidige Krogstraat af. De Duitser schiet en treft zijn zoontje in het hoofd. Het kindje is op slag dood.

Dezelfde dag lieten nog twee burgers het leven : een 28 jarige metsers Jozef Arias die van zijn rijwiel wordt geduwd en met een lans wordt afgemaakt. De-tweede is Hendrik Hermans die in de buurt van de Sint-Elooikapel met een schildwacht handgemeen geraakte. Hij werd met een bajonet neergestoken.

Diezelfde dag werd onderpastoor Vercammen met nog twee andere burgers opgeleid om te worden gefusilleerd. De reden was de woede van de Duitsers voor het neerschieten van de Duitse Prins. Gelukkig werden zij door toedoen van de Commandant in het kasteel van Boechout weer vrijgelaten.

De meeste Duitsers die in Meise en omgeving verbleven waren Ulanen.

Een gevreesde groep die zich meestal met 10 à 20 ruiters verplaatsten. Zij gingen voor de aankomst van het leger de streek verkennen. Waar zij ook kwamen ging hun kwalijke reputatie hen reeds vooraf Het waren zeker geen brave jongens en men ging ervan uit dat het eigenlijk terdoodveroordeelden waren.

Een deel van de bevolking van Meise, voornamelijk mannen, werden aangehouden en naar het Sint-Alexiusinstituut van Grimbergen afgevoerd. Na een week werden zij terug vrijgelaten.

---

² Hier refereert hij naar de Sint-Maartensschool, waar de seniorenbond KBG meestal placht bijeen te komen.

Een ander deel van de bevolking vond schutting in het domein van Boechout waar Keizerin Charlotte verbleef. Als gemalin van Keizer Maximiliaan van Oostenrijk werd zij met rust gelaten. Gedurende dit verblijf vonden er op het kasteel twee geboortes plaats onder de verstekelingen. Eén ervan was Frans Van Gijseghem uit Sint-Brixius-Rode.

Henri Van Lint, beter gekend als «*Rie van de schoenmaker*» uit de Boechtstraat werd ook aangehouden.

Hij beweerde dat hij niet kon stappen door een gebrek aan zijn voet. Om dit te bewijzen werd hij verplicht op en neer door de Boechtstraat te gaan, waarna hij dan uiteindelijk toch werd geloofd en zij hem zijn vrijheid teruggaven.

De «*oude Bulens*», vader van ons overleden lid Rosa Bulens, had voor hij naar het Domein Boechout vluchtte zijn luiken met planken dicht genageld.

De Duitsers echter gaven hem het bevel de planken te verwijderen. Het heeft de man heel wat werk gekost alles weer open te breken!

Van 24 tot 28 augustus werd ook in Wolvertem-Imde zwaar gevochten.

Terugkerende Belgische eenheden kwamen in botsing met Duitse troepen. Gezien de overmacht van de Duitsers werd de hulp van de Belgische artillerie ingeroepen maar op onverklaarbare wijze schoten deze kanonnen tekort en kwamen de meeste obussen in eigen rangen terecht waardoor een ware slachting ontstond.

De verliezen waren enorm. Aan Belgische zijde lieten 5 officieren en 80 soldaten het leven. Een honderdtal soldaten werd gekwetst, 34 militairen werden krijgsgevangen genomen. Volgens een andere bron werden 350 mannen uitgeschakeld, allen behorend tot het 3de Regiment Jagers te Voet.

Ondertussen ging de onmenselijke veldtocht verder, richting Antwerpen.

In Londerzeel werd ook hevig strijd geleverd. Dit was ook het geval in Steenhuffel, Peisegem en Opwijk waar dagelijks conflicten waren.

In Humbeek werden een dertigtal mannen gevangen genomen. De vrouwen en kinderen gingen zich verschuilen in liet veld en in het bos zodat de Duitsers de lege huizen gemakkelijk konden leegplunderen.

's Nachts hoorde men het lawaai van de dronken Ulanen die door het dorp liepen.

De volgende ochtend werd de pastoor uit zijn huis gehaald en werd verplicht de kerk te openen onder voorwendsel dat er Belgische soldaten verstopt waren. Het was maar een voorwendsel om ook daar hun plunderpartijen verder te zetten. Het uurwerk van de toren werd stukgeslagen, de klepels uit de klokken gehaald. De pastoor moest geknield met de armen in de lucht een uur blijven zitten.

In de kelder werd ondertussen de wijnvoorraad leeggehaald. Door de alcohol werden ze zo dronken dat ze op alles schoten wat bewoog en alle ruiten van de nabije huizen werden verbrijzeld.

In Merchtem botsten Duitse ruiters op een patrouille Belgen. Twee Duitse ruiters werden van hun paard geschoten. De anderen konden ontkomen.

In de namiddag echter kwam een gans bataljon het dorp bezetten. De wraak op de burgers van Merchtem was groot. Een tiental huizen werden totaal afgebrand. Een vader van zes kinderen die trachtte een paar schamele meubels te redden werd kordaat doodgeschoten.

Na een zestal weken strijd was bijna het gans Zuidelijk gedeelte van de provincie Brabant veroverd. De Belgische troepen trokken zich terug achter de forten van Liesele, Breendonk, Walem, kortom de gordel van verdediging van de stad Antwerpen viel uiteen.

Tegen de Duitse overmacht was geen weerstand mogelijk. Antwerpen viel reeds eind september in de handen van de vijand, een groot deel van onze Belgen moesten het hazenpad kiezen naar Nederland om geen krijgsgevangene te worden.

De Duitsers gingen verder, bijna heel het land was al bezet, alleen nog de West-Vlaamse vlakte achter de Ijzer was nog in Belgische handen. De toestand aan het front tussen Nieuwpoort en Diksmuide werd kritiek. De Duitsers begonnen overal door te breken.

De onderwaterzetting van de lizervlakte was nog de enige uitkomst.

[hierna volgt dan in de tekst nog het relaas van de soldaat Frans Vandiest, die de rest van de oorlog aan het Ijzerfront doorbracht.]

HET GULDEN BOEK VAN DE GEMEENTE

Ook het bestuur van de gemeente Meise apprecieerde de tentoonstelling en de andere initiatieven die onze erfgoedkring vorig jaar rond de herdenking van het einde van de eerste wereldoorlog georganiseerd had.

En dus kreeg Berla eigen bladzijden in het Gulden Boek van de gemeente Meise.

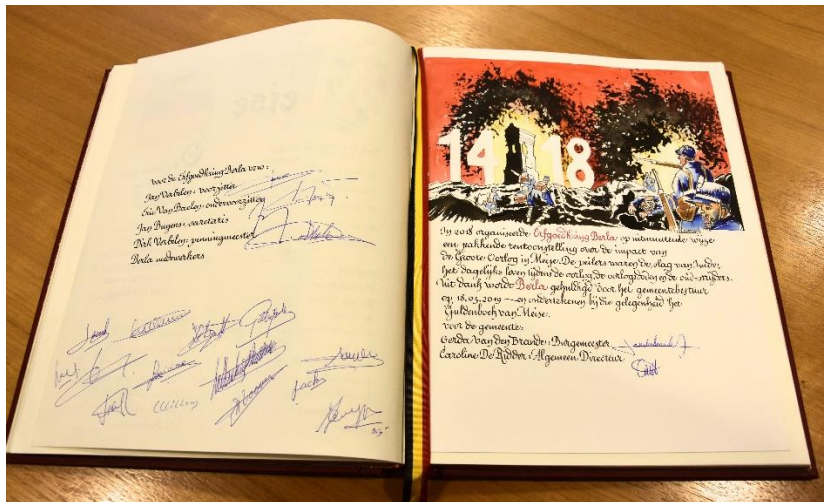
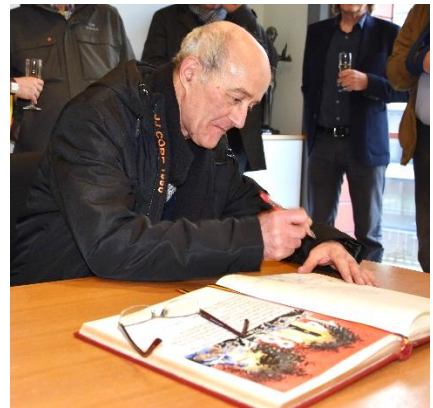
Bij de ontvangst met hapjes en drankjes in het Administratief Centrum op maandag 18.03.2019 hadden we onze medewerkers aan die tentoonstelling opgetrommeld om samen die bladzijden te ondertekenen...

(met dank aan Leen Peltyn voor de foto's)

Voor de Erfgoedkring Berla vzw :

Jan Verbeley : voorzitter

Éric Van Baeley : ondervoorzitter

Jan Buyens : secretaris

Dirk Verbeley : penningmeester

Berla medewerkers

Handwritten signatures and names: J. Verbeley, É. Van Baeley, J. Buyens, D. Verbeley, and various other names including Willem, J. Verbeley, and J. Verbeley.

In 2018 organiseerde **Erfgoedkring Berla** op uitmuntende wijze een prakkende tentoonstelling over de impact van de Grote Oorlog in Meise. De peilers waren de slag van Inde, het dagelijks leven tijdens de oorlog, de oorlogsdoden en de oud-strijders. Uit dank wordt **Berla** gehuldigd door het gemeentebestuur op 18.03.2019 — en ondertekenen bij die gelegenheid het Guldenboek van Meise.

voor de gemeente:

Gerda van den Brande: Burgemeester

Caroline De Ridder: Algemeen Directeur

Van den Brande
De Ridder

Een degelijke werking van onze VZW garanderen, het kost allemaal handenvol geld.
En het lidgeld alleen dekt deze kosten natuurlijk niet.
Daarom zijn we onze sponsors, die ons financieel en logistiek willen steunen, zeer erkentelijk.

**Interesse om ons gezamenlijk erfgoed ook een hart onder de riem te steken?
Of gewoon te tonen dat je de doelstelling van onze kring een warm hart toedraagt?
Neem dan gerust contact op met ons via erfgoedberla@live.com**

Als sponsor word je een heel jaar lang op onze website, in al onze publicaties en in al onze nieuwsbrieven en flyers vermeld. En die hebben momenteel een oplage hebben van meer dan 1300 emailadressen.

Bijkomend worden er tot 300 papieren exemplaren van dit alles bij vrije beroepen, rusthuizen, culturele centra, in het gemeentehuis en bibliotheek enz. verspreid.

Vanaf een sponsoring van € 100 is de sponsor vrij om een banner of een reclamebord op een van onze jaarlijkse evenementen te zetten. We vragen wel dat de sponsor dan zelf instaat voor de aanlevering en de plaatsing. En ter info: tijdens het jongste evenement - de opendeurdag van het "oud-gemeentehuis van Wolvertem" - waren er maar **liefst 600 bezoekers!**

Als kers op de taart wordt bij sponsoring de opmaak gratis door onze graficus gedaan, eventueel wordt er ook een rechtstreekse doorklikmogelijkheid of QR naar jouw eigen website voorzien.

We leveren natuurlijk een betalingsattest af dat je voor inbreng in de algemene onkosten van jouw bedrijf kan gebruiken.

Jan, Dirk, Hedwig
Het Berla-sponsorteam.

**SPONSORS
GEZOCHT**

Bezoek onze Facebook pagina,
je vindt ze op <https://www.facebook.com/erfgoedberla>

facebook

DAKWERKEN LANIN W.

Begonialaan 10
1853 Strombeek-Bever

email: willem.lanin@skynet.be
Tel./Fax: 02 267 83 06

M timaya

BROOD EN BANKETBAKKERIJ

Hoogstraat 87 - 1861 Wolvertem
02 310 55 68 - bartdenbakker@timaya.be

Café OSSEL-STAR

Bij Nico & Sofie
Kasteelstraat 12
1785 OSSEL (Brussegem)
052 57 01 60

Openingsuren:
Ma-zat vanaf 10u
Zondag vanaf 8u (Periode April - September)
Zondag vanaf 8u30 (Periode Oktober - Maart)
GESLOTEN op woensdag

Banden Roelants
Merchtemsesteenweg 154
1861 Wolvertem (Meise)
Tel: +32 (0)2 269 11 99
Fax: +32 (0)2 269 62 11
E-mail: info@bandenroelants.be

Aanbevolen door
leasingmaatschappijen

keuken open van 12u tot 22u
dinsdag en woensdag gesloten - open op feestdagen

Brusselsesteenweg 48 - 1860 Meise - 02 269 70 04

Mechelen. Hof van Palermo (15de eeuw). Voormalige residentie van Jan II Carondelet, raadsheer van de Grote Raad van Mechelen. Project in uitvoering 2016.

- Bouwhistorisch onderzoek
- Materiaaltechnisch onderzoek
- Diagnostisch onderzoek
- Restauratiebestekken
- Waardestellingen
- Beheersplannen
- CHE rapporten
- Laboanalysen
- Georadar
- Dendrochronologie
- 3D scanning

Johan Grootaers

ERFGOED EXPERTISE

Johan Grootaers Erfgoedexpertise comm. v.
Fonteinstraat 38, B-3050 Oud-Heverlee
www.johangrootaers-erfgoedexpertise.be
e-mail: monumentae@gmail.com • Tel. 0492 65 64 38

Meditation is not escaping from life, it is escaping into life OSHO

Uit sympathie

Lid van de Raad van Bestuur Berla

Wilgenlaan 17 bus1
1861 Wolvertem (Meise)

Tel: 02/269.91.02

E-mail: van.ossel.keukens@telenet.be

www.vanosselkeukens.be

**Bij S-Line Fitness werken we met een uitrusting van de hoogste en beste kwaliteit.
We helpen je om je doel te bereiken naar een gezonde en fitte levensstijl.**

BRENG ONS EEN BEZOEKJE

S-Line Fitness
Brusselsesteenweg 58b
1860 Meise

Tel: +32 470 93 92 72
Email: info@slinefitness.be

Maandag 16:00 - 22:00
Di-Wo-Do-Vr 07:00 - 14:00 | 16:00 - 22:00
Zaterdag - Zondag 09:00 - 16:00
Feestdagen 09:00 - 14:00

Uw KBC-Verzekeringsagent, altijd een stapje voor

Vestiging Wolvertem

VEILINGLAAN 12 - 1861 WOLVERTEM
T.+ 32 2 269 33 02

wim.van.campenhout@verz.kbc.be
<https://www.kbcagent.be/zvc>

Vestiging Londerzeel

MECHELSESTRAAT 20 - 1840 LONDERZEEL
T.+ 32 52 30 33 58

wim.van.campenhout@verz.kbc.be
<https://www.kbcagent.be/zvc>

4 redenen om klant te zijn bij KBC

Kies de zichtrekening die het best bij je past

Van gratis tot heel veel extra's. Open nu online en je krijgt dadelijk je rekeningnummer.

Simuleer je hypothecaire lening

Bereken in 2 minuten hoeveel je woonkrediet of hypothecaire lening kost.

Advies nodig? Op kantoor en...bij je thuis

Advies nodig en geen tijd om naar je kantoor te gaan? Met (video) chat staan onze experts voor je klaar tot 22 uur en op zaterdag tot 17 uur!

Wat is KBC Mobile?

Dé referentie in de banksector. Al meer dan een 600.000 klanten gebruiken KBC Mobile voor hun banktransacties. Download KBC Mobile nu!

KBC BANK MEISE

BRUSSELSESTEENWEG 19 - 1860 MEISE

Tel: + 32 2 272 72 00

Fax: 02 272 72 01

meise1@kbc.be

Maandag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Dinsdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Woensdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Donderdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Vrijdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak

Ontdek het volledige aanbod

[Betalen en zelf bankieren](#)

[Spaarproducten](#)

[Pensioensparen](#)

[Beleggingsproducten](#)

[Lenen](#)

[Verzekeren](#)